

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА СОЦИЈАЛНУ ИНКЛУЗИЈУ РОМА И РОМКИЊА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА КРАЉЕВА 2026-2030

Краљево

Уводни састанак радне групе

Тренутно стање

2

- За период 2017 – 2025 године – ЛАП за унапређење положаја Рома на подручју града Краљева
- ЛАП је обухватио кључне приоритете у области:
 - ▣ образовне инклузије,
 - ▣ становања,
 - ▣ запошљавања,
 - ▣ здравствене заштите и
 - ▣ социјалне заштите
- Градоначелник Решењем од 16.1.2026. формирао Радну групу за израду нацрта новог петогодишњег стратешког документа

Процес израде Лоаклног акционог плана за социјалну инклузију Рома и Ромкиња на подручју града Краљева

1. ФАЗА у изради документа

4

- Припремне активности за израду Локалног акционог плана:
 - ▣ мапирање заинтересованих страна,
 - ▣ именованье радне групе,
 - ▣ детаљан план активности,
 - ▣ дефинисање структуре података у складу са Законом које је потребно прикупити

ОВА ФАЗА ЈЕ ВЕЋ ЗАВРШЕНА

2. ФАЗА у изради документа

5

- Процес израде ситуационе анализе подразумева прикупљање, обраду и анализу података као што су:
 - - општи подаци о локалној заједници (економски, демографски),
 - - општи подаци о Ромима (број, старосна структура, запосленост и незапосленост, социјална заштита),
 - - подаци о капацитетима (ресурсима, институционалним политикама и праксама и др
 - - анализа ефеката предходно спроведеног акционог плана..

За потребе анализе ефеката предходног плана потребно је да се укључе сви чланови радне групе – кроз достављање одговора на допис који смо саставили према области делатности
РОК 7 ДАНА

Такође, посебно ћемо вам се обратити мејлом за достављање општих података о Ромима из ваших евиденција

Израда ситуационе анализе

6

- Уводни састанак – договор о планираним активностима и обавезама
- Служба административно прикупља све неопходне податке од различитих институција/ организација/ установа и доставља их радној групи;
- Радна група уз стручну консултантску помоћ врши анализу и припрема предлог ситуационе анализе са SWOT анализом
- Консултативни састанак са свим заинтересованим странама у циљу представљања ситуационе анализе

3. ФАЗА – Израда предлога нацрта ЛАПа

7

- Организација радионице уз консултантску подршку ради дефинисања општег и посебног циља и пакета инклузивних мера за њихово постизање
- Израда детаљног акционог плана и припреми за финалну радионицу уз консултантску подршку
- Завршна радионица за израду предлога нацрта документа

4. ФАЗА – Спровођење јавне расправе

- Радна група нацрт документа доставља Градском већу града Краљева ради усвајања предлога и покретање процеса јавног увида и јавне расправе
- Документ се поставља на јавни увид и организује се јавна расправа (март 2026.)

5. ФАЗА – Усвајање документа

- Након јавне расправе и јавног увида, Радна група анализира пристигле предлоге и коментаре, саставља образложење о прихватљивости/неприхватљивости истих и доставља Градском већу на разматрање
- Финална верзија документа се доставља Скупштини града на разматрање и усвајање - април 2026.

Општи подаци

- Према званичним подацима из Пописа 2022., укупан број Рома који живе на подручју града Краљева је 931, међутим незваничан број Рома је много већи и износи око 1500 лица.
- Роми су углавном настањени у градској и приградској зони (90,2%), док остали у мањем броју живе још у 17 насеља (Сирча, Обрва, Витановац и др).
- **Да ли је у општини/граду именован координатор за ромска питања?**

Општи подаци

11

- Актери из јавног, цивилног и приватног сектора, би могли бити укључени у процес социјалног укључивања Рома
- Установе:
 - Центар за социјални рад, Центар локалних услуга, Предшколска установа, Основне и средње школе, ЈКП «Чистоћа», НСЗ Филијала Краљево, Градско стамбено, Дом здравља Краљево
- Цивилно друштво:
 - РНВО Руке пријатељства, Удружење Праксис, Удружење Хелп, Удружење Полет
- Приватни сектор:
 - Откупљивачи секундарних сировина, фирме које запошљавају већи број Рома

Општи подаци

- Да ли у Советима (Савет за међунационална питања, Савет/Комисија за родну равноправност, Савет за здравље и др) има укључених Рома?
- Број ангажованих педагошких асистената?
- У којим још предшколским установама (односно, вртићима) и основним школама постоје потребе за ангажовањем педагошких асистената?
- Број ангажованих здравствених медијаторки?
- Број деце ромске националности у систему образовања

Општи подаци

- Број школа које учествују у програмима едукације о правима ромске деце, културолошким специфичностима, тешкоћама које отежавају редовно похађање наставе, учење и напредовање
- Број деце и младих из ромске заједнице који похађају изборни предмет „Ромски језик са елементима културе“
- Број наставника који су добили сертификат за предавање ромског језика и који су уведени у систем основног образовања

Општи подаци - становање

- Број евидентираних неформалних ромских насеља у званичној евиденцији надлежног органа **за које постоји донет одговарајући урбанистички план на основу кога се могу извршити неопходне грађевинске интервенције за унапређење и озакоњење појединачних објеката**
- Да ли је потребно да се ураде урбанистички планови за подручја на којима се налазе ромска насеља?
- Да ли је потребно да се ураде студије оправданости расељавања ромских насеља у циљу адекватног стамбеног решења?

Општи подаци - становање

- Да ли је успостављен систем за пружање правно-техничке помоћи Ромима и Ромкињама у циљу регулисања имовинског и правног статуса објеката?
- Потреба за унапређењем комуналне инфраструктуре у подстандардним ромским насељима?
- Да ли су планиране мере за унапређење постојећих објеката у којима живе Роми и Ромкиње?
- Да ли постоји програм за изградњу социјалних станова и да ли су Роми корисници социјалних станова?

Општи подаци - запошљавање

- НСЗ је већ доставила потребне податке за анализу који ће бити детаљно представљени за наредни састанак
 - укупан број Рома на евиденцији незапослених
 - укупан број Рома корисника програма подршке запошљавању
- Да ли се спроводе формални и неформални програми образовања одраслих?

Општи подаци – здравствена заштита

17

- Процењени број Рома и број Ромкиња који не поседују здравствену књижицу;
- Процењени број Рома и Ромкиња који имају изабраног лекара;
- Процењени број Ромкиња обухваћених гинеколошким прегледима;
- Процењени број ромске деце обухваћене систематским прегледима;
- Процент деце узраста 24–35 месеци која су примила све препоручене вакцине из националног календара имунизације

Општи подаци – здравствена заштита

18

- Процењени број мајки и деце ромске националности обухваћених патронажним посетама;
- Процењени број трудница ромске националности обухваћених редовним прегледима у амбуланти;
- Процењени број корисника развојног саветовалишта (из ромске популације);
- Процењени број ромских адолесцената у саветовалиштима за младе

Општи подаци – социјална заштита

- Процена процента заступљености ромске популације у укупном броју корисника социјалне заштите;
- Да ли су током 2023 2024. и 2025. године припадници ромске националности били корисници неког од програма социјалне и дечије заштите који су финансирани из буџета ЈЛС?;
- Процена процента домаћинстава ромске националности која примају новчану социјалну помоћ;
- Процена процента деце ромске националности старости 0–18 година која примају дечији додатак

Општа питања - социјална заштита

20

- Број случајева оствареног права на пријаву места пребивалишта на адреси центра за социјални рад;
- Да ли су током 2016., 2017., 2018. и 2019. године припадници ромске националности били корисници неког од програма социјалне и дечије заштите који су финансирани из буџета ЈЛС?;
- Број народних кухиња на подручју града;
- Просечан број корисника месечно за године 2022., 2023., 2024., 2025.
- Да ли је на подручју општине/града вршена анализа потреба Рома/Ромкиња за услугама социјалне заштите?

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

Локални акциони план за
социјалну интеграцију Рома и
Ромкиња у граду Краљеву 2026 -
2030

АНАЛИЗА СТАЊА

ПРЕГЛЕД ОПШТИХ ПОДАТАКА

Назив насеља	Укупно Рома	Мушко	Женско
Адрани	1	0	1
Буковица	1	0	1
Витановац	11	5	6
Витковац	6	2	4
Заклопача	1	1	0
Кованлук	8	4	4
Краљево	840	409	431
Матарушка Бања	2	1	1
Милочај	2	1	1
Обрва	11	6	5
Печеног	8	2	6
Прогорелица	5	3	2
Ратина	5	3	2
Сирча	15	4	11
Ушће	1	1	0
Чибуковац	6	4	2
Шумарице	7	3	4
Жича	1	0	1
УКУПАН БРОЈ РОМА	931	449	482

- Најбројнија нац. мањина у Краљеву су: Роми(0,84%),
- Према проценама локалних институција и организација цивилног друштва, стварни број припадника ромске заједнице на територији града може бити већи и износити око 1.500 лица
 - 36,2% је старости до 14 год,
 - 27,8% је старости од 15 до 29 год
 - 16,8% је старосто од 30 до 44 год
 - 13,8% је старости од 45 до 59 год
 - 5,4% је старости преко 60 година
- У периоду од 2019-2024 у Краљево је враћено 76 лица по реадмисији (од чега је највећи % Рома)

Предходни ЛАП за Роме 2015-2025

Највећи напредак је остварен у области образовања и образовне инклузије

Најмање остварени циљеви у области становања

Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња за период 2022–2030. године,

1. борба против дискриминације и анти-циганизма,

2. унапређење партиципације,

3. образовање,

4. запошљавање,

5. здравље,

6. становање

7. социјална заштита

Стратегија
има седам
посебних
циљева у
кључним
областима

Анализа стања - Становање

Незадовољавајући услови становања – неусловни објекти

- недовољне квадратуре,
- лоша изолација,
- небезбедне кровне конструкције,
- хигијена насеља,
- угроженост од елементарних непогода

- Нерегулисан имовинско-правни статус / нелегализовани објекти
- Недостатак урбанистичко-планске документације
- Недовољна подршка у санацији објеката

Недовољно изграђена комунална инфраструктура у централној градској зони - на локацијама предвиђеним за јавну намену.

Анализа стања - Образовање

	Укупно ученика
Предшколска установа	21
Основно образовање	339
Средње образовање	18

- Сиромаштво, низак ниво образовања
 - Нередовност у настави, одустајање...
 - Недостатак средстава за опрему, школски прибор, гардеробу и др.
 - Недовољна сарадња родитеља са наставним особљем
 - Немогућност родитеља да помогну деци
- Недовољан број педагошких асистената

Анализа стања - Образовање

- Честа појава дискриминације, стереотипа и предрасуда у широј заједници
- Недовољно познавање ромске историје, културе и традиције, као и ограничени међусобни контакти, доприносе одржавању социјалне дистанце и нетолеранције
- Традиционални обрасци живота, попут раних бракова и укључивања деце у сезонске послове.

- Предложене мере у оквиру овог Акционог плана **треба да буду усмерене не само на повећање обухвата ромске деце образовањем, већ и на обезбеђивање његовог квалитета, континуитета и инклузивности на свим нивоима.**

Анализа стања - Запошљавање

<i>степен стручне спреме</i>	<i>2025</i>	<i>2024</i>	<i>2023</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
	<i>Укупно/жене</i>	<i>Укупно/жене</i>	<i>Укупно/жене</i>	<i>Укупно/жене</i>	<i>Укупно/жене</i>
<i>УКУПНО</i>	<i>430 /240</i>	<i>436/246</i>	<i>419/231</i>	<i>391/207</i>	<i>417/219</i>
<i>Без квалификација</i>	<i>77/50</i>	<i>72/40</i>			
<i>Ниво 1 – општи</i>	<i>307 / 160</i>	<i>319/186</i>	<i>366/209</i>	<i>346/189</i>	<i>379/202</i>
<i>Ниво 2 – стручна</i>	<i>3/2</i>	<i>3/3</i>	<i>4/3</i>	<i>3/2</i>	<i>4/3</i>
<i>Ниво 3 - стручна</i>	<i>33/13</i>	<i>35/13</i>	<i>39/13</i>	<i>33/11</i>	<i>21/7</i>
<i>Ниво 4 - стручна</i>	<i>8/5</i>	<i>6/4</i>	<i>10/6</i>	<i>9/5</i>	<i>11/5</i>
<i>Ниво 6.1 ОАС</i>	<i>1/1</i>				<i>1/1</i>
<i>Ниво 7.1 МАС/МАС</i>	<i>1/0</i>	<i>1/0</i>			<i>1/1</i>

Број Рома и Ромкиња на евиденцији НСЗ
2021 - 2025

НИСКА ЗАПОШЉИВОСТ

Запошљавање

- Висок удео лица без квалификација или са најнижим нивоом образовања
- Недовољна функционална писменост
- Доминантна заступљеност у неформалном сектору,
- Дискриминација и укорењене предрасуде

- Мере активне политике запошљавања – краткорочни и недовољни ефекти
- Програми функционалног основног образовања одраслих,
- Мотивационо-активационе обуке и јавни радови
(који доприносе социјалној инклузији, стицању радних навика и постепеном јачању запошљивости, али захтевају континуитет, бољу међусекторску сарадњу и додатну институционалну подршку)

ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ

Анализа стања – здравствена заштита

- У великој мери обезбеђена формална доступност здравствене заштите
 - висок проценат здравствено осигураних лица и
 - обухват деце систематским прегледима и вакцинацијом.
- Значајни изазови у области репродуктивног здравља Ромкиња
 - низак обухват гинеколошким прегледима и
 - појаве малолетничких трудноћа.
- Социо-економски услови живота, рани улазак у брачну заједницу и ограничена информисаност о здравственим правима и услугама представљају факторе који утичу на здравствени ризик.
- Потребан континуитет у погледу ангажовања здравственог медијатора
- Потребно је развијати систематске програме превенције, здравственог васпитања, унапређења репродуктивног здравља и побољшања хигијенских услова живота, уз координисан рад здравствених, социјалних и образовних институција

Анализа стања – социјална заштита

- На евиденцији ЦСР налази се око 900 Рома, при чему већину чине жене и деца, а најмањи проценат чине старија лица.

- У 2024. години број корисника услуга Центра је био 816

- у 2025. години повећан је на 875

ЦСР настоји да правовремено реагује на потребе ових корисника кроз расподелу средстава за огрев и школски прибор, унапређење становања и др. уз партнерство са ромским НВО организацијама.

- Међусекторска сарадња ЦСР са установама

- Партнерство ЦСР са РНВО

- Пројекти инклузије Рома уз међународну донаторску подршку

Анализа стања – социјална заштита

Потребно је наставити и развијати превентивне програме који укључују:

Подршку
задржавању Рома
у образовном
систему

Унапређење
хигијенских
услова живљења
и здравља, са
посебним
фокусом на
репродуктивно
здравље младих
Ромкиња

Образовање о
планирању
породице и
превенцији
трговине људима

Рад на корекцији
обичајних норми,
као што су рани
бракови и
злоупотреба деце
и младих

Анализа стања – култура и традиција

Област културе и неговања ромске традиције у граду Краљеву карактерише:

- Постојање активних удружења,
- Значајан број младих припадника ромске заједнице не говори и не разуме ромски језик чиме прети одумирање језика и неразумевање сопствене културе
- Појединачне иницијативе, без системске, дугорочно планиране институционалне подршке

Кључни изазови:

- недостатак простора за рад,
- ограничена видљивост културних активности у широј локалној заједници и
- одсуство континуираних програма усмерених на младе

Потребно је развити одржив модел подршке који ће омогућити континуитет активности, већу јавну афирмацију ромске културе и њено укључивање у редовне програме локалних установа културе

Анализа стања – институционални оквир

- Постојећи институционални оквир показује одређене капацитете за спровођење мера инклузије, али су они фрагментисани и у великој мери зависе од пројектног финансирања и појединачних ангажовања.

У циљу одрживости и систематичности потребно је:

Систематизовати радно место координатора за ромска питања

Институционализовати међусекторски тим за инклузију

Обезбедити континуирано ангажовање здравственог медијатора

Укључити представнике ромске заједнице у саветодавна тела

Успоставити механизам редовног праћења индикатора и извештавања

- Овим би се обезбедила институционална одговорност, континуитет мера и ефикасније унапређење положаја Рома и Ромкиња на територији града Краљева.

ДИСКУСИЈА

ДА ЛИ ЈЕ НЕКО КЉУЧНО ПИТАЊЕ ИЗОСТАВЉЕНО?